

Sygn. akt I Ca 399/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

SSO Iwona Podwójniak

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P. i M. P.

przeciwko Skarbowi Państwa – (...) Zarządowi (...) w B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 19 lica 2017 roku, sygnatura akt I C 500/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że kwotę 5922 złotych obniża do kwoty 4722 (cztery tysiące siedemset dwadzieścia dwa) złote;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. solidarnie na rzecz powodów A. P. i M. P. 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 399/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Łasku, zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. solidarnie na rzecz powodów A. P. i M. P. kwotę 24240,25 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od 12 maja 2012 r. do 31 grudnia 2015 r, a od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kwotę 5922 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 1 i 2).

Ponadto Sąd Rejonowy nakazał pobrać od Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Łasku kwotę 7204,63 zł tytułem nieopłaconych wydatków.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w zakresie zasądzenia odsetek od kwot przyznanych powodom oraz kosztów procesu zostało oparte na następujących ustaleniach i wnioskach, których istotne elementy przedstawiały się następująco:

Powodowie wnieśli w pozwie o zasądzenie od pozwanego kwoty 10100 zł, w tym kwoty 9000 zł tytułem obniżenia wartości nieruchomości i kwoty 1100 zł tytułem kosztów dokonania robót budowlanych w celu rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego solidarnie na ich rzecz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 maja 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W piśmie procesowym złożonym 7 grudnia 2016 roku, pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo do kwoty 34340,25 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 12 maja 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, w kwocie tej mieści się odszkodowanie za utratę wartości nieruchomości w wysokości 22700 zł i koszt rewitalizacji akustycznej budynku powodów w kwocie 11640,25 zł, odpis którego to pisma został doręczony pozwanemu 15 grudnia 2016 roku.

Wyrokiem z 12 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Łasku zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 34340,25 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 12 maja 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

Na skutek apelacji pozwanego Sąd Okręgowy w Sieradzu uchylił wyrok Sądu I instancji w zakresie kwoty 24240,25 zł z odsetkami ustawowymi od 12 maja 2012 roku do 31 grudnia 2015 roku, a od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie i zniósł postępowanie w tej części.

Pismem z 16 maja 2017 roku pozwany przyznał, że powodom przysługuje należność w kwocie 24241 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie dnia 16 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty.

Na podstawie art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz stanowiska pozwanego, który przyznał, że powodom przysługuje odszkodowanie w kwocie 24241 zł, Sąd zasądził na rzecz powodów wskazaną kwotę.

O odsetkach od zasądanego roszczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 455 k.c., zasądzając kwotę żądania głównego z odsetkami liczonymi od dnia wskazanego w pozwie, tj. od dnia 12 maja 2012 roku, ponieważ dzień ten nastąpił po terminie wskazanym przez powodów w pisemnym wezwaniu do zapłaty skierowanym do pozwanego przed wytoczeniem powództwa i dlatego w tym dniu pozwany winien był spełnić świadczenie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. wskazując że zastosowanie znajdują przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w treści obowiązującej od 27 października 2016 roku, gdyż § 21 przewiduje, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, zaś w tym przypadku sprawa w II i ponownie w I instancji „rozpoczęła” się już po tej dacie.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w zakresie dotyczącym zasądzenia odsetek, zarzucając naruszenie przepisów:

- art. 481 § 1 k.c. w zw. z. art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska, wykładanych w świetle art. 316 § 1 k.p.c., poprzez błędną wykładnię - polegającą na przyjęciu, że odsetki od pieniężnego świadczenia odszkodowawczego, przewidzianego w art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska należą się od daty wcześniejszej niż data wyrokowania lub daty doręczenia opinii biegłego lub daty skutecznego rozszerzenia powództwa przez stronę powodową.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez orzeczenie, iż powodem przysługuje roszczenie w wysokości 24240,25 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania apelacyjnego, według norm przypisanych prawem.

Apelujący zaskarżył także rozstrzygnięcie Sądu I instancji zawarte w punkcie 2 wyroku, w przedmiocie kosztów procesu, wskazując na:

- błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż powodom przysługuje zwrot kosztów zastępstwa za II instancję, podczas, gdy wyrok Sądu I instancji wydany pod sygn. akt I C 660/13 został uchylony i przekazany do ponownego rozpoznania na skutek apelacji pozwanego,

- błędne przyjęcie i zastosowanie stawek wynagrodzeni pełnomocnika procesowego wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w treści obowiązującej od dnia 27 października 2016 roku, podczas gdy postępowanie w niniejszej sprawie zostało wszczęte w 2013 roku wskutek wskazanych powyżej uchybień rozstrzygnięcie Sądu I instancji w zakresie kosztów procesu jest błędne co do zasady i niezgodne art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kosztów postępowania apelacyjnego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie w zakresie ustalenia daty początkowej odsetek od zasądzonych roszczeń, natomiast jest zasadna jedynie w zakresie ustalenia kosztów procesu.

Odnosząc się do skarżonej kwestii zasądzenie odsetek od świadczenia z tytułu odszkodowania od daty wcześniejszej niż data wyrokowania, wskazać trzeba, iż dłużnik odpowiedzialny za wyrównanie szkody pozostaje w opóźnieniu z zapłatą świadczenia bezterminowego jakim jest odszkodowanie za wyrządzoną szkodę na zasadach ogólnych, tj. od dnia wezwania go przez poszkodowanego do spełnienia świadczenia (art. 455 k.c.).

Od tego momentu wierzyciel ma zatem prawo żądać odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. Dotyczy to także odszkodowań dochodzonych w oparciu o przepisy art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wskazać należy, iż obowiązany do wypłaty odszkodowania może pozostawać w tak rozumianym opóźnieniu obowiązku wyrównania szkody, której wysokość jest znana w dacie wezwania, choćby została ona ustalona dopiero w okresie późniejszym, w tym w wyniku postępowania sądowego. Dłużnik popada w opóźnienie, jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne, także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia.

W niniejszej sprawie pozwany został wezwany do zapłaty odszkodowania pismem doręczonym już w dniu 11 kwietnia 2012 roku. Wierzyciel wyznaczył termin spełnienia świadczenia 14 dni od otrzymania pisma. Dłużnik pozostawał zatem bez wątpienia w opóźnieniu od dnia wskazanego w pozwie, czyli od dnia 12 maja 2012 roku.

W tych warunkach nie można zatem zgodzić się ze skarżącym, iż zasądzając odsetki ustawowe od tak ustalonej daty Sąd pierwszej instancji dopuścił się naruszenia art. 363 § 2 k.c.

Stwierdzić bowiem trzeba, iż pozwany co najmniej od daty doręczenia mu wezwania do zapłaty miał możliwość dokonać we własnym zakresie oszacowania odszkodowania i jego wypłaty, a nie czekać biernie na rozstrzygnięcie sądu. Zaniechanie tego obowiązku doprowadziło do konieczności wykonania stosownej kalkulacji przy pomocy biegłego sądowego. Skarżący nie przedstawił analizy na ile zaskarżone rozstrzygnięcie oparto na wyliczeniu odszkodowania z niekorzyścią dla niego, tj. na ile odszkodowanie byłoby odmienne kwotowo, gdyby zostało wyliczone według cen z innej daty. Przyznanie odsetek ustawowych za okres wskazany w wyroku stanowi rekompensatę za korzystanie przez pozwanego z kapitału. Jeżeli zobowiązany nie płaci odszkodowania w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 k.c. uprawniony nie ma możliwości czerpania korzyści z odszkodowania, jakie mu się należy już w tym terminie. Odsetki ustawowe mają przede wszystkim zapewnić swego rodzaju zryczałtowane wynagrodzenie dla wierzyciela za korzystanie ze środków pieniężnych jemu należnych przez dłużnika.

Powyższe nie jest sprzeczne z funkcją odsetek z art. 481 § 1 k.c. i nie przysparza powodkom korzyści finansowych, nieuzasadnionych zakresem zobowiązania pozwanego, określonym w przepisach art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wbrew stanowisku apelacji, całkowicie nieuprawnionym jest wiązanie początkowej daty biegu odsetek od zasądzonej na rzecz powodów kwoty z datą 16 grudnia 2017 roku, czyli od otrzymania odpisu pisma rozszerzającego powództwo, gdyż wyrok w niniejszej sprawie nie ma charakteru konstytutywnego. Źródłem szkody dla powodów było wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania, co ograniczyło je w sposobie korzystania z nieruchomości i pogorszyło klimat akustyczny budynku.

Dlatego też, rację miał Sąd Rejonowy zasądzając kwoty odszkodowania na rzecz powodów od dnia 12 maja 2012 roku, gdyż w okolicznościach przedmiotowej sprawy, wymagalność roszczenia należy właśnie ustalić od tej daty.

Rację ma jedynie skarżący, iż orzekając o kosztach procesu, na skutek uchylecia wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, zadaniem Sądu było ustalenie kosztów zastępstwa prawnego w oparciu o przepisy obowiązujące w dacie wniesienia pozwu a nie w dacie uchylecia orzeczenia. Uchylenie sprawy do ponownego rozpoznania oznacza powrót do tej samej instancji, a to oznacza, że brak jest podstaw do udzielenia ochrony pogładowi Sądu Rejonowego uzewnętrznionemu w treści skarżonego rozstrzygnięcia.

W tych warunkach zasadnym było ustalenie wynagrodzenia pełnomocników w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r. 490), a nie w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązujące od dnia 27 października 2016 roku, jak to błędnie uczynił Sąd Rejonowy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony tylko w ten sposób, że obniżył zasądzoną kwotę 5922 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu do kwoty 4722 zł, o czym orzekł jak w punkcie I sentencji.

Natomiast dalej idąca apelacja, jako całkowicie bezzasadna, podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c. o czym orzeczono jak w punkcie II sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego, należnych od pozwanego na rzecz powodów Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 3 wyroku, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, który pozwany przegrał w instancji odwoławczej w całości.

Wysokość kosztów profesjonalnego zastępstwa prawnego po stronie powodów

Sąd Odwoławczy ustalił w oparciu o § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.), obowiązującego w dacie wniesienia apelacji.